

**Mediedekningen rundt koronasmitte og innvandreregrupper i
Norge og Danmark**

SCANPUB-rapport¹, Institutt for informasjons- og medievitenskap, Universitetet i Bergen,
Bergen 2020
Irmelin Wilhelmsen Nilsen

---

¹ Rapporten er ikke korrekturlest

Innholdsfortegnelse:

INNLEDNING	3
1 NORGE: STATUS OG STATISTIKK	4
2 DEN NORSKE MEDIEDEBATTEN	5
KULTURELLE FORSKJELLER OG SOSIAL ULIKHET	5
<i>Sosiale miljøer og manglende språkforståelse samt. tilrettelagt informasjon</i>	5
<i>Utsatte yrker, trangboddhet og sosiale helseforskjeller</i>	6
<i>Stigmatisering versus åpenhet</i>	7
DEBATTEN TILSPISSES	8
«Innvandrermitte».....	8
«Berøringsangst».....	9
<i>Feilslått strategi, sosialt press og sosial urett</i>	10
KORONASTATISTIKK JUSTERT FOR ULIKE FORKLARINGSFAKTORER	12
<i>Manglende vilje til å etterleve koronarestriksjoner</i>	13
<i>Spørsmål om vaksineprioritering</i>	15
3 DANMARK: STATUS OG STATISTIKK	17
4 DEN DANSKE MEDIEDEBATTEN	17
KULTUR VERSUS STRUKTUR	17
<i>Manglende tillit og religion</i>	18
<i>Strukturelle forskjeller, underliggende sykdommer og sosial ulikhet</i>	19
STIGMATISERING OG ØKT OPPMERKSOMHET RUNDT KULTURELLE FORSKJELLER.....	20
<i>Stigmatisering og «utskamning» etter smitteutbrudd</i>	20
<i>Berøringsangst og manglende etterlevelse av tiltak</i>	21
5 SAMMENLIGNING OG OPPSUMMERING	25
6 LITTERATURLISTE/AVISMATERIALE:	27

Innledning

Da koronapandemien rammet verdens land i starten av 2020, ble det raskt fremhevet at minoritetsgrupper i flere land så ut til å være ekstra hardt rammet sammenlignet med majoritetsbefolkningen, blant annet i Storbritannia (Mathur, m.fl., 2021) og USA (Romano, m.fl., 2021). Den samme tendensen ble observert i de tre skandinaviske landene, Norge, Sverige og Danmark. I et forsøk på å håndtere pandemien nasjonalt valgte Norge og Danmark en «slå ned»-strategi, med en omfattende nedstenging av landene, mens Sverige rettet fokus mot spesielle boligområder (IMDi, 2020).

I denne rapporten² vil jeg redegjøre for hvordan enkelte innvandrergupper³ i Norge og Danmark har blitt behandlet i mediene gjennom pandemien. Etersom Norge og Danmark hadde en nedstengingsstrategi med flere likhetstrekk, vil en sammenligning kunne avsløre hvordan behandlingen av innvandrergupper eventuelt ligner eller skiller seg mellom de to landene.

Rapporten har som mål å belyse noen utvalgte deler av mediedekningen og offentlige debatter knyttet til koronasmitte blant utenlandsfødte i Norge og Danmark. Hovedformålet er å både vise sentrale utviklingslinjer og argumentasjoner i debatten, og samtidig trekke frem konkrete eksempler. Materialet består i hovedsak av nyhetsartikler, leserinnlegg, kommentarer og meningsstoff publisert i norske og danske nyhetskanaler⁴. Inkluderingskriteriet har vært at teksten adresserer både korona og innvandrere i samme tekst, og søkeordene har bestått av «korona*» «covid-19» og «corona*», i kombinasjon med «innvandr*», «minoritet*», «utenlandsfødt*» og «etnisk/etnisitet»⁵.

Jeg vil starte med å redegjøre for smitte-situasjonen blant innvandrergupper i Norge og den påfølgende mediedebatten knyttet til dette, før jeg presenterer det tilsvarende for Danmark. Avslutningsvis vil jeg oppsummere mediedebattene i de to landene, med et fokus på likheter og forskjeller.

---

² Rapporten er produsert med hensikt å skulle være et internt dokument innenfor SCANPUB-prosjektet.

³ Debatten i Norge og Danmark dreide seg i stor grad om ikke-vestlige innvandrere, og rapporten vil derfor i all hovedsak fokusere på debattene knyttet opp mot ikke-vestlige innvandrergupper.

⁴ Gjennomgangen av materialet er gjennomført ved, i hovedsak, å søke opp relevante nyhetsartikler og debattinnlegg via Google, Atekst og de største avisenes egne søkemotorer (i hovedsak VG, Aftenposten, Berlingske og Jyllands-Posten). Materialet i denne rapporten må derfor ansees som å være et *utvalg* av relevante debatter snarere enn en fullstendig oversikt over mediedebattene.

⁵ De danske ekvivalentene til disse ordene ble brukt i søk i de danske mediene.

1 Norge: Status og statistikk

Smittetrykket i Norge har under koronapandemien vært høyt innenfor ulike grupper til ulike tider. Det er anslått at koronaviruset kom til landet via en gruppe nordmenn som hadde feriert i Østerrike og nord-Italia. Deretter økte smittetrykket i landets studentmiljøer, og i den seneste fasen (april 2021) har smittetrykket fått et markant oppsving hos barn i skolealder og i barnehager. Én gruppe som derimot har opplevd en vedvarende overrepresentasjon i smittetall, relativt til befolkningstall, er innenfor gruppen utenlandsfødte. Allerede i starten av april 2020, rapporterte Folkehelseinstituttet (FHI) om at andelen meldte tilfeller blant utenlandsfødte var 40% (Folkehelseinstituttet, 2020, s. 10). Denne trenden ser ut til å ha vedvart i tiden videre.

Smittetrykket økte først i det norsk-somaliske miljøet mot slutten av mars 2020. Miljøarbeider Bashe Musse advarte tidlig om at innvandrere ikke så ut til å ha fått med seg i like stor grad hvilke tiltak man skulle følge, og det ble tidlig klart at myndighetene ikke klarte å nå ut i samme grad til innvandrertette områder (Jensen, 2020, 21. mars). Da statistikk fra Sverige, om at svensksomalierne var ekstra hardt rammet av pandemien, nådde det somaliske miljøet i Norge ble mange oppmerksom på situasjonen, og dugnadsarbeidet innad i gruppen startet for fullt. Det somaliske miljøet mobiliserte stort i tiden etter det første utbruddet, og det ble blant annet opprettet en somalisk koronatelefon og tilpasset informasjon for å nå ut til gruppene det gjaldt (Warsame m.fl., 2020). I tillegg gikk «bydelsmødre» fra dør til dør med informasjon (Yusuf og Strand, 2020), og innvandrersorganisasjoner engasjerte seg stort. De norske myndighetene tok også grep, blant annet ved å legge ut videoer med informasjon på ulike språk på sosiale medier (Egedius m.fl., 2020). Som følge av de omfattende tiltakene, falt smitten kraftig blant norsk-somalierne i mai og juni (Strand, 2020, 18. juni). FHI tilskriver nedgangen i smitte til tilpasset informasjon som følge av bekymringsmeldingene fra det norsk-somaliske miljøet selv (Strand, 2020, 18. juni).

Etter en sommer med lave smittetall, så man på høsten igjen nye lokale utbrudd over hele landet. Smittetrykket økte likevel mest i noen innvandregrupper. Regjeringen valgte derfor den 8. desember å sette inn strakstiltak i et forsøk på å få ned smitten blant innvandregrupper (Regjeringen, 2020).

FHIs samlede statistikk fra 15. juni 2020 til 31. mars 2021 viser at de som ser ut til å være hardest rammet gjennom pandemien er personer født i Pakistan, Tyrkia, Irak, Somalia, Afghanistan og Etiopia. Blant utenlandsfødte har 147 av 100 000 vært innlagt på sykehus med

covid-19 i denne perioden, og tallet for norskfødte med utenlandsfødte mødre er 47 av 100 000. Til sammenligning har tallene for norskfødte vært omtrent 37 av 100 000 (Folkehelseinstituttet, 2021b). Andelen positive tester blant de testede i slutten av mars 2021 var også høyere blant personer født i Pakistan, Syria og Eritrea (henholdsvis 15%, 15% og 14%), mens den var 3% for norskfødte (Folkehelseinstituttet, 2021a, s. 15). Disse tallene indikerer at smittetrykket var spesielt høyt blant visse grupper av utenlandsfødte i denne perioden, og at flere i tillegg ser ut til å bli alvorlig syke. Et sentralt mål for samfunnet har derfor vært å finne årsaker til hvorfor smittepresset og antall innleggelser er så stor i den utenlandsfødte delen av den norske befolkningen. Manglende forskning på-, og kunnskap om, årsakssammenhenger og bakenforliggende faktorer for den overrepresentasjonen man har observert, har ført til offentlige debatter med steile fronter.

2 Den norske mediedebatten

Mediedebatten har vært preget av forskjellige aktører som har tatt til orde med sine tanker, meninger og forklaringer på hvorfor smitten blant utenlandsfødte har vært så høy over tid. Mangelen på systematisk forskning på årsakssammenhenger har bidratt til at debatten har vedvart over tid.

Kulturelle forskjeller og sosial ulikhet

Det overordnede temaet i debatten handler altså i hovedsak om hvilke forklaringsfaktorer som trolig har forårsaket den vedvarende høye smitten blant enkelte etniske minoriteter. På den ene siden blir smitten forklart med utgangspunkt i sosiale ulikheter og klasseskiller, og på den andre siden med kulturelle forskjeller. Noen av debattene åpner også opp for at årsakene trolig er mer sammensatt, og gjerne er et resultat av en sammensatt kombinasjon av både kulturelle forskjeller og sosioøkonomiske ulikheter.

Sosiale miljøer og manglende språkforståelse samt. tilrettelagt informasjon

I starten av pandemien argumenterte mange for at enkelte innvandrergupper er svært sosiale, og at det trolig var den drivende faktoren i smittespredningen. Flere gikk derfor ut i mediene

og etterlyste at personer innenfor sine egne miljøer fulgte myndighetenes tiltak og råd. Ayan Abdulle (2020) formulerte et meningsinnlegg i *Bergens Tidene* der hun henvendte seg direkte til norsk-somalier, og ba dem om å ikke leve som før pandemien nå, da hun både hadde sett og hørt mange gjøre nettopp dette. I innlegget nevner hun også at somaliere er sosiale av natur, noe som gjør situasjonen spesielt vanskelig for mange. I tillegg kan tabuer innad i miljøene øke faren for smitte, og Abdulle forklarer at man nå ikke har tid til tabuer. Hun etterlyser også tilrettelagt koronainformasjon til de som sliter med det norske språket, som gjelder mange eldre norsk-somalier.

SV-politiker, Abdi Said, forklarer til NRK (Kolseth m.fl. 2020) at den høye smitten trolig skyldes norsk-somalieres kultur for å være sosiale:

– Vi somaliarar er sosiale, vi snakkar, og bur tett saman og det er ikkje gunstig no som ein har eit virus som spreier seg så fort som det koronaviruset no gjer.

Said argumenterer videre i nyhetsartikkelen for at somaliere ofte bor trangt og tett, som trolig også er en medvirkende faktor. Norsk-somaliske Ubah Ismail forklarer til *Aftenposten* at hun tror en del sliter med språket, som kan ha ført til forsinkelser i etterlevelsen av restriksjonene, før hun også legger til at somaliere «liker å omgås hverandre» (Egedius, m.fl., 2020). Forfatter, Loveleen Rihel Brenna, uttrykte på sin side til avisen *Vårt land* at myndighetene hadde sviktet gruppene i samfunnet med språkbarrierer under pandemien. Hun påpekte at mange innvandrere dessuten ikke følger med på norske medier, og at myndighetene under pandemien brukte vanskelig språk og henviste til institusjoner og instanser mange ikke kjenner til (Bratberg, 2020). Brenna argumenterte derfor for at en større innsats burde vært gjort for å nå denne gruppen.

Utsatte yrker, trangboddhet og sosiale helseforskjeller

Sosial ulikhet og sosioøkonomiske forhold ble tidlig regnet som en sentral og plausibel forklaringsfaktor på det høye smittetrykket blant minoritetsgrupper, og som en motstemme mot de som argumenterte for at kulturelle faktorer var utslagsgivende. I den flerkulturelle avisen *Utrop* ble det satt fokus på at innvandrere er overrepresentert i utsatte yrker (Holte, 2020). Taxi- og bussjåfører, renholdere og butikkmedarbeidere, er alle yrker hvor hjemmekontor ikke er en mulighet, og hvor de ansatte har nærkontakt med andre mennesker. I tillegg betegnes flere av de utsatte yrkene som lavtlønnede, noe som gjør at man gjerne ikke

har råd til å være hjemme dersom man er syk. Grunnet at mange innvandrere også bor trangt, oppstår det utfordringer dersom én i hjemmet må isoleres grunnet sykdom. Lege Kaveh Rashidi var tidlige ute og advarte mot at de utsatte gruppene i samfunnet også vil være ekstra utsatt under pandemien, og at den sosioøkonomiske statusen er en av de avgjørende faktorene for om man blir syk av viruset eller ikke (Rashidi, 2020, 6. april). Rashidi påpeker at dette ikke må sees på som et «innvandrersproblem», da dette først og fremst er et resultat av sosioøkonomiske forskjeller, og ikke landbakgrunn. Likevel tror han også at språkutfordringer og kultur kan forklare noe.

Norsk-somaliske Amira Ibrahim argumenterer i et meningsinnlegg i Vårt Land at debatten rundt smitte blant norsk-somaliere har blitt forsøkt bortforklart i forskjellige nyhetsartikler og leserinnlegg:

Felles for enhver av disse publikasjonene har vært et iherdig forsøk på å forklare hva denne forekomsten kan skyldes: Det er «tabu å snakke om smitte», «vi er et sosialt folkeslag» eller at vi «følger ikke med på NRK (...) grunnet språkbarrieren». Slike «forklaringer» er ikke bare lettvinne og stereotypiske, de er direkte feil. [...] Basert på kunnskapen vi besitter om «innvanderbefolkningen», vet vi at norsk-somaliere lever, jobber og bor under forhold som gjør dem mer utsatt for koronasmitte enn den øvrige befolkningen. Med andre ord, koronasmitte blant norsk-somaliere handler i hovedsak om sosiale helseforskjeller, ikke om landbakgrunn, språklige barrierer, kulturelle forskjeller eller avvikende holdninger. Det er dette som bør utgjøre premisset for den offentlige samtalen om koronasmitte blant norsk-somaliere, ikke lettvinne analyser og stereotyper (Ibrahim, 2020).

Ibrahim argumenterer videre for at den offentlige samtalen som forklarer smitten med bakgrunn i språkbarrierer og kultur er bortforklaringer, og at det «overskygger» den mer sannsynlige årsaken til smitten som er sosiale helseforskjeller og classeskiller. Shazia Majid argumenterer på linje med dette, at pandemien har bidratt til å avsløre både sosial ulikhet, classeskiller og “defekte samfunnsstrukturer som rammer etniske minoriteter” hardest (Majid, 2020, 17. juli).

Stigmatisering versus åpenhet

En medvirkende faktor til debatten om kultur versus sosial ulikhet, var trolig diskusjonene som oppstod rundt hvorvidt det i det hele tatt var riktig av FHI å publisere tallene som knyttet smitte og etnisitet sammen, og å dermed bringe statistikken til overflaten. Hovedbekymringen

handlet om hvorvidt det å lansere smittetall blant etniske grupper ville føre til økt stigmatisering og diskriminering. Flere innvandrere advarte i meningsinnlegg i mediene mot å trekke frem smittetall for ulike befolkningsgrupper. Mohamud Ali (2020) skriver for eksempel i Bergens Tidende at han «er skeptisk til å finne syndebukker for pandemien blant innvandrerbefolkningen i Norge og dermed gi smitten et etnisk ansikt». Ali peker på at mangelen på vedtatte og etablerte årsaksforhold som forklarer den høye smitten, kun vil føre til økt fremmedfrykt. Qadijo Ibrahim uttrykker også bekymring for økte fordommer til avisen *Klar Tale*:

– Det er feil å si at vi som gruppe er over-representert. Uten å gi noe mer informasjon om hvorfor. Vi sliter allerede fra før med fordommer. Dette har ikke gjort saken bedre (Kahrs, 2020).

Også Organisasjonen mot offentlig diskriminering reagerer på FHIs offentliggjøring av koronatal og etnisitet, og sier at det er stigmatiserende at en gruppe med minoriteter blir uthengt som en gruppe som er en fare for samfunnet (Dagsavisen, 2020, 15. mai).

På den andre siden var det mange som mente at dersom en skal få bukt med smitten i de ulike gruppene, er man nødt til å få informasjon om at den er der i utgangspunktet. Noen argumenterte derfor for at offentliggjøringen av tallene kunne bidra til å redde liv. For eksempel argumenterer Camilla Stoltenberg fra FHI at åpenhet rundt smittetall vil gjøre det enklere å forsvare målrettede tiltak mot enkeltgrupper (Arnesen, m.fl., 2021).

Debatten tilspisses

Da smitten igjen økte i samfunnet og i mange minoritetsgrupper på høsten 2020, førte det til flere tempererte debatter og et videre økt fokus på hvilke *faktorer* som bidro til den økte smitten. Debatten er under denne perioden tilsynelatende noe mer betent og opphetet enn tidligere.

«Innvandrersmitte»

Den 11. november fyrte *Aftenposten* opp under debatten da de brukte ordet «innvandrersmitte» for å beskrive den økte smitten blant innvandrergupper (Røed-Johansen og Jensen, 2020). Ordvalget vakte reaksjoner og *Aftenposten* var raskt ute med å korrigere

ordlyden, men la også til at innholdet ikke var mindre viktig av den grunn. I artikkelen funderer Ana Maria Silva-Harper over om informasjonen fra myndighetene gjerne ikke *treffer* alle grupper i samfunnet. Hun argumenterer at det gjerne ikke kun dreier seg om språkbarrierer, men hvorvidt disse gruppene har tilstrekkelig tillit til myndighetene:

- Mange kommer fra land der myndighetene ikke er din venn, men fienden (Røed-Johansen og Jensen, 2020).

I denne argumentasjonen indikeres det at smitten i minoritetsgruppene skyldes kulturforskjeller som gjør seg gjeldende som manglende grunnleggende tillit til styresmaktene i samfunnet.

På Twitter tok diskusjonen også til, og SV-politiker, Audun Lysbakken, gikk hardt ut mot bruken av ordet «innvandrersmitte». Han ble derimot selv arrestert av mange brukere som påstod at Lysbakken kun reagerer når en utsatt gruppe blir stigmatisert. Meningsinnholdet som gikk igjen i kommentarene under Lysbakkens innlegg er at en må kunne adressere smitten der den er, uten å dra rasisme inn i bildet (Lysbakken, 2020).

Som et resultat av debattens ordlyd, opprettet unge med innvandrerbakgrunn kampanjen #ikkесkyldpåmeg på Instagram. Kampanjen tok for seg at det å belyse og fokusere på etnisitet i smittetallene fører til flere fordommer, og at det å bli stemplet som smittespredere av store deler av majoritetsbefolkningen er en tilleggsbelastning for de det gjelder (Abdullah, m.fl., 2020).

«Berøringsangst»

I *Politisk kvarter* på NRK P2 den 13. november møttes Frp-politiker, Jon Helgheim, og Helseminister fra Høyre, Bent Høie, i studio til debatt. Helgheim argumenterte at smitten blant enkelte innvandrergrupper i hovedsak skjer på bakgrunn av en mindre ansvarsfølelse. Høie mente at det ikke kommer noe positivt ut av diskriminering rundt smittetall innad i ulike grupper. Debatten i etterkant tok fyr, og dreide seg i stor grad rundt diskriminering versus berøringsangst. Innad i innvandremiljøer var flere også bekymret for at alvorret ikke så ut til å ha nådd alle:

Språket er ikke den eneste hindringen. Holdninger, kultur, og frykten for fordommer er også faktorer som er med på at antallet smittede er så høyt i akkurat vår region (Rizvi og Gharakhani, 2020).

I en lederartikkel i *Drammens Tidene* (DT) ble Helgheim i etterkant av opptreden i Politisk kvarter beskyldt for å ødelegge den saklige debatten om smitte blant innvandrere, da han la vekt på fraværet av ansvarsfølelse blant disse gruppene:

Vi kunne diskutert åpent og ærlig hvordan informasjonsarbeidet kan bli bedre overfor innvandrergupper, og hvordan bygge tillit til myndigheter og medier. Vi kunne diskutert trangboddhet og smitte i belastede yrkesgrupper – alt dette som pekes på som årsaker – uten verken å stigmatisere eller bli beskyldt for berøringsangst (Bakken, 2020).

Statsminister Erna Solberg gikk også ut og advarte mot trakassering mot utenlandsfødte under pandemien (Lode, 2020). Frp-politiker, Siv Jensen, og Helgheim svarer med berøringsangst:

Budskapet fra Erna bærer preg av at vi har doble standarder og forskjellige forventninger til innbyggerne her i landet. Det er majoritetsbefolkningen og de som har ofret mest som får pekefingeren fra statsministeren, mens den delen av befolkningen der smitten hovedsakelig skjer skal skjermes (Jensen og Helgheim, 2020).

Helgheim argumenterer også i *Dagens Næringsliv* for at det ikke er verken hets eller diskriminering å skulle kreve at alle i landet blir med på dugnaden på like vilkår (Helgheim, 2020, 19 november). Argumentene er slik i hovedsak knyttet til at innvandrergupper ikke behandles på samme måte som den øvrige befolkningen, og at det stilles mindre krav til dem.

Flere gikk derimot ut mot holdningen Frp representerer i debatten. For eksempel skriver Norman i *Dagsavisen Ung*, at «[k]ulturforskjeller og sosiale normer spiller kanskje en rolle i smittespredningen, men vi må legge andre påvirkende faktorer til grunn, blant annet marginalisering» (Norman, 2020, 11. november). Norman argumenterte videre for at Frps uttalelser kun skaper økt fiendtlighet til innvandrere, og at det «øker trenden i å klandre andre for våre egne feil». I Aftenposten formulerte lederen at Frp «heldigvis ikke har ansvar for håndteringen av koronautbruddet» (Aftenposten, 2020, 14. november). I teksten argumenteres det for at det er informasjon som får ned smitten, og ikke denne typen stigmatisering som Frp bidrar til.

Feilslått strategi, sosialt press og sosial urett

I en nyhetsartikkel fra TV2, forklarer Ismahan Ahmmed at «koronatiltak for “Ola Nordmann” ikke treffer innvandrere» (Jensen og Joner, 2021). Ahmmed argumenterer for at de koronatiltakene myndighetene fokuserer på, ikke er målrettet nok for innvandrerbefolkningen.

Hytteforbud, skjenkestopp og hjemmekontor, er alle tiltak som ikke vil bidra til en nedgang i smitte hos barnefamilier i Groruddalen, og hun stiller seg positiv til å heller stenge barneskoler som et tiltak til å få ned smitten i området (Jensen og Joner, 2021).

Flere saker belyser videre enkelttilfeller som kan ha bidratt til den økte smitten. For eksempel sier Amjad Munir til Aftenposten at «vi pakistanere har ikke tatt koronaen seriøst» og at det i tillegg er tabubelagt å si at en har vært smittet (Stokke og Johansen, 2020). Dette var også kjernen i debatten som oppstod mellom Carl I. Hagen og Kaveh Rashidi. Hagen uttrykker i et Facebook-innlegg at det kan virke som om Norge nå stenges ned igjen fordi innvandrere ikke ser ut til å ta smitten på alvor, og ikke støtter opp under de felles retningslinjene. Han etterlyser i innlegget åpenhet om hvilken etnisitet de som er innlagt med korona har. Rashidi svarer i et debattinnlegg i Aftenposten at Hagen påfører stigmatiserte grupper mer skyld og skam. Rashidi mener Hagen utnytter pandemien til å fremme sitt politiske budskap, og spør retorisk om det er slik at vi nå skal sortere alle sykdommer etter nasjonalitet (Rashidi, 2021, 6. mars). Hagen svarer tilbake at han simpelthen påpeker fakta når det kommer til smittetall, og at det bør gjennomføres forskning for å finne årsaken bak den høye smitten. Han savner også målrettede tiltak mot gruppene som er hardest rammet (Hagen, 2021, 10. mars). Hagen uttaler også at i bydeler med høy smitte «kan [det] se ut til at befolkningen ikke følger smitteverntiltakene», og sier at disse bydelene nå vil «premieres» med vaksiner (Hagen, 2021, 10.mars).

I mediedebatten åpner etter hvert flere opp om sosialt press innad i ulike minoritetsmiljøer. For eksempel opplevde noen et press om å delta i fredagsbønn og bryllup (Ording, 2020, 8. desember). I NRK-programmet *Debatten* fra 25 mars 2021 settes det fokus på importsmitte fra norsk-pakistanere. Norsk-pakistanske Nasreem Begum forteller om et selvopplevd sosialt press fra familie og venner på en reise til Pakistan; alt fra å klemme hverandre i bryllup, til å ikke bruke munnbind og å undergrave at korona i det hele tatt eksisterte der de oppholdt seg. Andre debattanter argumenterte videre at smitten i høy grad skyldes underliggende samfunnsstrukturer, og at marginaliserte grupper kun blir mer marginalisert under pandemien. Shazia Majid er blant debattantene som argumenterer for dette. Hun argumenterer blant annet for at pandemien har avslørt at vi kun er like sterke som de svakeste i et samfunn, og for å bekjempe pandemien må vi derfor også bekjempe sosial urett (Majid, 2021a, 10. februar).

Koronastatistikk justert for ulike forklaringsfaktorer

I april 2021 lanserte FHI-rapporten med tittelen *Covid-19 blant personer født utenfor Norge, justert for yrke, trangboddhet, medisinsk risikogruppe, utdanning og inntekt*. Rapporten hadde som mål å undersøke potensielle årsaker bak hvorfor innvandrere ser ut til å være hardere rammet av pandemien enn den øvrige befolkningen. Som tittelen tilsier, har FHI her tatt utgangspunkt i statistikken rundt smitte og innleggelse av personer født utenfor Norge, og justert for faktorer som siden starten av pandemien har vært regnet for å spille en stor rolle i smittetrykk i denne gruppen, bl.a. yrke, trangboddhet, underliggende sykdommer, utdanning og inntekt.

I rapporten justeres det først for forklaringsvariablene alder, kjønn og bostedskommune, og overrepresentasjonen i påvist smitte faller da med om lag 21%, hvor bostedskommune er den største utslagsgivende faktoren. Videre vises det at forklaringsvariablene yrke, trangboddhet, risikogrupper, utdanning og inntekt har relativt liten innvirkning på forskjellene i smitte og innleggelser mellom utenlandsfødte og norskfødte (Folkehelseinstituttet, 2021b, s. 5). Tallene som presenteres i FHI sin rapport tilsier at overrepresentasjonen i antall smittede totalt synker med 12%, og overrepresentasjonen i antall innleggelser totalt kun synker med 3% etter man har justert for de nevnte faktorene.

I rapporten diskuteres og problematiseres for øvrig datagrunnlaget. For eksempel er målene for yrke og boforhold potensielt uegnet for å avdekke nyansene som kan spille inn. Mange innvandrere har deltidsstillinger som kan gjøre at man føler at terskelen for å være hjemme med symptomer blir større enn hos fulltidsansatte. Dataene for trangboddhet tar heller ikke høyde for om en bor trangt i en enebolig eller i en høyblokk, hvor sistnevnte kan utgjøre en vesentlig større smittefare enn førstnevnte. Heller ikke alderssammensetning i husstanden er tatt høyde for i faktoren trangboddhet. I tillegg kan det forekomme underregistrering av underliggende sykdommer i noen innvandrergupper, da datagrunnlaget for underliggende sykdommer tar utgangspunkt i tall fra etter 2017. Registrering og diagnosestilling vil da innebære at en har vært i kontakt med helsetjenesten etter 2017 (Folkehelseinstituttet, 2021b).

Uregistrert smitte i enkelte grupper kan også være en medvirkende årsak til overrepresentasjon i smitte innad i grupper fra ulike fødeland, da andelen positive tester er høyere i innvandrerguppene enn i majoriteten. I tillegg vurderes det hvorvidt

innreiseaktiviteten kan være en del av forklaringen, og hvorvidt det forekommer forsinkelser i TISK strategien i deler av minoritetsgruppene grunnet bl.a. språkutfordringer (Strand, 2021).

FHI konkluderer rapporten med å understreke at de dataene de har til grunnlag per nå (målene for sosioøkonomiske forhold, trangbodddhet og risikogrupper) ikke regnes som tydelige forklaringsfaktorer på den overrepresentasjonen som finnes i antall smittede og innlagte i den utenlandsfødte befolkningen i Norge (Folkehelseinstituttet, 2021b). Likevel er de tydelig på at forklaringsfaktorene forklarer *noe*, men ikke alt.

Søegaard og Kan (2021) har publisert en artikkel i tidsskriftet *Den norske legeforening*, hvor de trekker samme konklusjoner som FHI. De åpner også for at smitten (hovedsakelig i Oslo) potensielt kan forklares ut fra kultur, for eksempel ved at det kan være «andre normer for fysisk og sosial nærhet, eller det kan eksistere systematiske misforståelser om smitte og smittebegrensende tiltak» (Søegaard og Kan, 2021).

Manglende vilje til å etterleve koronarestriksjoner

Debatten i etterkant av FHI-rapporten er tilsynelatende noe mer ensidig enn tidligere, og de som argumenterer for at kultur er den dominerende forklaringsfaktoren for økt smitte i enkelte minoritetsgrupper, virker i hovedsak å inneha debattens høyeste røst. Mahmoud Farahmand (2021) skriver i en kommentar i *Nettavisen* at forklaringene som til nå er brukt «hopper bukk» over de mer trolige forklaringene, som er at deler av innvandrerbefolkningen virker å ikke ta situasjonen på alvor:

Det handler om at innvandremiljøene selv må ta tak i situasjon de er i, og ta dette på alvor.

Om sosial kontroll noen gang skulle ha vært et nyttig verktøy, så bør det iverksettes nå. I alle fall positiv sosial kontroll.

Farahmand uttrykker at det er nærliggende å trekke slutningene om at viljen til å etterleve tiltakene blant innvandrergrupper er fraværende, da iherdige forsøk på å stoppe smitten gjennom diverse tiltak ikke har fungert. Også Dosti Ali forteller om opplevelser hun selv har hatt under pandemien, om personer i sitt miljø som ikke etterlever koronarestriksjonene:

– Dessverre er det mange som ikke har akseptert at vi må være fra hverandre og holde avstand. Jeg hører noen si at «ja, ja, vi drar på besøk for ingen av oss er smittet» [...] Jeg hører også om familier som er blitt smittet, men som er redde for å havne i karantene. De synes det er slitsomt å være i karantene i ti dager. Men dette er like ille for oss alle (Johansen, m.fl. 2021).

Leder for Islam Net, Fahad Qureshi, advarte på sin side mot smitte under ramadan: «Å bli en faktor i å spre smitte er egoistisk og ødeleggende – la oss være forbilledlige» (Qureshi, 2021). Qureshi oppfordrer muslimer til å ta vaksinen under ramadan, og forklarer at det er trygt og uproblematisk (Lilleås, 2021). Qureshi peker også på at det tidligere har vært rettet kritikk mot unødvendige utenlandsreiser og sammenkomster, som bryllup, som har ført til økt smitte, og han sier at de må ta ansvar og sørge for at «kritikken ikke gjentar seg og knyttes opp mot ramadan» (Qureshi, 2021).

I en videreføring av debatten, forteller Integrerings- og mangfoldsdirektoratet til Aftenposten at pandemien har avslørt en manglende integrering (Johansen, m.fl. 2021). Rina Mariann Hansen forklarer på sin side at det er nytt for byrådet i Oslo at innvandrergupper utgjør en så stor andel av de smittede:

– Vi har lenge visst at det er høy smitte i minoritetsmiljøene. Men det er første gang vi får disse tallene, som er individdata for hele perioden koblet med andre faktorer. Jeg har nok trodd at sosioøkonomiske forhold kunne forklare mer av smitten enn det viser seg at det gjør når man kontrollerer for det, sier Hansen (Johansen, m.fl. 2021).

Helgheim er på sin side ikke overrasket over tallene, og forklarer i Politisk kvarter den 27. april at grunnen til at man ikke tar tak i smitte i innvandrergupper nå helt tydelig bunner i berøringsangst. Man har tidligere forklart den høye smitten med faktorer som er vanskelig å få gjort noe med (trangboddhet, sykdommer, alder, service yrker), men etter FHI rapporten etterlyser Helgheim at man gjør målrettede tiltak også i denne gruppen. Helgheim forklarer videre i et meningsinnlegg i Aftenposten at «[d]et er mildt sagt problematisk at det som på papiret ser ut som et høykompetent panel, skriver et innlegg som ser bort fra den forskningen vi allerede har på feltet. De ønsker tilsynelatende at det skal letes etter mer politisk korrekte svar» (Helgheim, 2021, 15. april).

Debatten er slik sett dominert av argumenter i tråd med FHI sine resultater fra rapporten. Likevel finnes det noen som stiller seg mer kritisk til FHI-forskningen. For eksempel trekker Magne Aldrin (2021) i Aftenpostens debattspalte frem at definisjonen av trangboddhet ikke holder mål, og at det potensielt er andre statistiske modeller som ville fungert bedre enn den FHI har brukt. Bushra Ishaq skriver i en kronikk i Aftenposten, sammen med flere andre, at kultur og innvandrerbakgrunn ikke må sees på som en erstatning for andre forklaringsfaktorer. De argumenterer for at flere studier kreves for å få kunnskap om det helhetlige bildet for

hvorfor smitten er høyere blant innvandrerbefolkningen (Ishaq, m. fl., 2021). De er tydelig på at man ikke må ty til forenklete forklaringer på et sammensatt problem, noe som kan føre til økt polarisering, hat og fremmedfrykt. De kommer selv med forklaringer som blant annet at innvandrere bor trangt, har utsatte yrker, benytter kollektivtransport og at tilliten til norske medier er lav (Ishaq, m.fl., 2021). De etterlyser videre konkrete og etterprøvbare faktorer ved kultur eller religion, som skal være de antatte smitteførende praksisene. Uten slike systematiske undersøkelser, er det ikke holdbart å påstå at kultur er årsaken til smitten.

Spørsmål om vaksineprioritering

Når prioriteringslisten for koronavaksinene ble presentert, oppstod det diskusjoner knyttet til dette. Overlege Sheraz Yaqub argumenterer for at prioriteringslisten burde endres, og at innvandrere, spesielt pakistanere, burde rykke lengre frem i køen. Dette begrunner han i at noen innvandrergrupper genetisk har større risiko for å bli alvorlig syk av korona. Dette argumentet støttes av kulturminister Abid Raja (Omvik, m.fl. 2021). Flere nyhetssaker som omhandler smitte innad i storfamilier, kan slik ansees for å være med på å legitimere forslaget om at enkelte grupper burde rykke frem i vaksinekøen. For eksempel publiserte NRK (Ording og Mikalsen, 2021, 18. mars) en nyhetssak med overskriften «I denne storfamilien har alle hatt corona: - Når én får det, får alle det». I saken forklares det at en familie på 12 stykker, fra 3 generasjoner, alle ble smittet da smitten først kom inn i huset. Dette kan sees på som en mulig argumentasjon-, og legitimering for hvorfor storfamilier burde prioriteres i vaksinekøen, da bosituasjonen i seg selv fører til økt smitte, og det er en faktor som en ikke raskt kan korrigere.

Majid er en av flere som stiller seg bak tanken om at innvandrere skal rykke frem i vaksinekøen:

Vi kan enten se på det som at pakistanske- og somaliske nordmenn «sniker» i køen, eller, at storhusholdningen går i bresjen for å redde storsamfunnet. Jeg hadde valgt det siste. (Majid, 2021b).

Diskusjonen var stor angående dette i mange av de store nyhetskanalenes kommentarfelt, men noe mindre synlig i debattinnlegg. Dette kan muligens ha en sammenheng med flere av nyhetsartiklene som oppstod kun kort tid etter forslaget om endret vaksinekø. Disse nyhetssakene handlet i stor grad om at innvandrergrupper vegret seg fra å ta vaksinen, og at

det ble gjort forsøk på å oppfordre og oppmuntre innvandrere til å ta vaksinen (Haugan, 2021). Tall på vaksineringsvise viste at innvandrere i mindre grad lot seg vaksinere enn norskfødte, og flere tror dette først og fremst handler om informasjon og motivasjon. Mohamed Abdulkadir Yusuf, leder i Somalisk samfunn i Norge, sier blant annet at «informasjonen må komme fra organisasjoner som er populære blant somaliere i Norge og gjennom de rette kanalene» (Andreassen og Neegaard, 2021).

3 Danmark: Status og statistikk

Smittesituasjonen i Danmark ligner situasjonen i Norge. Innvandrere er litt overrepresentert i koronastatistikken, med tanke på hvor stor del av befolkningen de utgjør. De danske tallene for smitte blant etniske grupper ble tilgjengeliggjort for offentligheten litt senere enn i Norge. Danmarks integreringsminister, Mattias Tesfaye, etterlyste tall for smitte blant de etniske gruppene den 23. april 2020 (Ekstrabladet), og flere hadde på det tidspunktet allerede merket seg at intensivavdelingene hadde en overrepresentasjon av personer med utenlandsk opprinnelse (Ishøy, 2020a, 22. april), og at pandemien så å si hadde “flyttet inn i ghettoen” (Aminali, 2020, 26. april).

De offentlige korona-tallene i Danmark publiseres av Statens Serum Institut (SSI). De første tallene på smitte blant de ulike etniske gruppene ble publisert 7. mai 2020. Rapporten slo fast at personer med dansk opprinnelse hadde høyest prosentandel av de totale smittede, men at personer med ikke-vestlig bakgrunn hadde høyere forekomst basert på hvor mange de utgjør i befolkningen (SSI, 2020a). Ikke-vestlige innvandrere utgjør omtrent 9 % av den danske befolkningen, men utgjorde i starten av pandemien omtrent 18 % av alle smittede.

På høsten ble det observert et nytt større smitteutbrudd blant somaliere i Aarhus, som satt debatten på dagsorden i Danmarks aviser. Tallene viste at 3 av 4 smittede nettopp hadde somalisk bakgrunn. Smitten var antatt å ha oppstått i forbindelse med ulike Eid-feiringer og en begravelse med anslagsvis 500 deltakere. De offentlige tallene fra oktober viste at overrepresentasjonen hadde steget noe siden forrige rapport, og at ikke-vestlige innvandrere nå utgjorde 27,5 % av de totale smittede (SSI, 2020b). Jyllandsposten la frem tall per mars 2021 hvor de beskrev at 23 % av smittetilfellene var personer født i utlandet (Boddum, m.fl., 2021).

4 Den danske mediedebatten

Kultur versus struktur

I likhet med den norske mediedebatten, dreide den danske debatten seg i stor grad rundt spørsmålet om kultur versus struktur; altså i hvor stor grad kulturelle forskjeller bidro til smittetrykk, og i hvor stor grad sosioøkonomiske ulikheter (struktur) var årsakene til smitten i enkelte minoritetsgrupper.

Manglende tillit og religion

Allerede før de offentlige tallene knyttet til etnisitet og korona ble lansert i Danmark, var det likefult mediedebatter omkring etniske gruppers overrepresentasjon, med bakgrunn i tall fra andre land, som for eksempel Sverige. Jesper Ravnborg (2020) argumenterer for at det er tydelig at sosial «status» og hvordan du vil klare deg under en pandemi er sterkt knyttet sammen, og viser til statistikk som sier at vel 80 prosent av de døde med koronavirus hadde underliggende sykdommer som har en tydelig negativ sosial profil. Ravnborg diskuterer videre at dersom en slik skjevhet i smitte blant ulike grupper også skulle vise seg å være tilfelle i Danmark, så vil manglende tillit være én mulig forklaring:

Skulle vi nævne en kulturel faktor, som kan spille ind i Danmark, kunne det være tillid generelt og tillid til det offentlige. Hvis man som borger i et samfund ikke tror på de oplysninger, som kommer fra det offentlige, så overholder man heller ikke retningslinjer om at holde afstand og have fokus på personlig hygiejne. (Ravnborg, 2020).

Ravnborg uttrykker bekymring for at ikke alle minoriteter i Danmark forstår hva «samfundssind» innebærer, og ikke føler seg som en del av fellessamfunnet, og dermed ikke følger retningslinjene som kommer fra myndighetene. Dansk-Irakiske Ali Aminali er en som uttrykker bekymring for nettopp dette. Han tror ikke alvoret i starten hadde gått opp for alle, og vurderer i hvilken grad minoriteter faktisk følger myndighetenes råd og anbefalinger:

»Det ligger kulturelt i indvandrer miljøet, at man er mere skeptisk over for de meldinger, der kommer fra myndighederne. Derfor bliver rådene fra Sundhedsstyrelsen ikke på samme måde taget for gode varer,« siger han (Ishøy, 2020b).

Aminali oppmuntret også til å offentliggjøre de danske tallene, og det gjør han ved å argumentere for at tiltakene da kan være mer målrettet og tilpasset til de gruppene hvor smitten utbreder seg i størst grad.

Utover dette ble det i starten av pandemien også debattert hvorvidt koronaviruset var Allahs straff til de vantro, etter at *Profetens budskap* uttalte dette på sin Facebook-side i et innlegg som fikk flere hundre likerklipp (Lindberg, 2020, 13. mars). Nye Borgerlige-politiker Pernille Vermund (2020, 23. april) skriver i et innlegg i Ekstrabladet at muslimer må lytte til vitenskapen, og at det er uakseptabelt at religion settes foran retningslinjer og vitenskapelig kunnskap når det gjelder å beskytte seg og andre fra koronaviruset:

Herboende muslimer må lægge Allah på hylden og lytte til videnskaben - eller rejse tilbage til den ørkenkultur, der åbenbart er så attraktiv for nogle, at den er værdt at risikere andre menneskers liv for. (Vermund, 2020, 23. april).

Hun blir møtt med motstand fra blant annet Jacob Mchangama (2020, 28. april), som trekker linjer til Vermunds utsagn opp mot 1300-tallets jøder og hvordan de ble beskyldt for svartedauden. Mchangama setter også spørsmålstegn ved å skulle forklare smitten ut fra religiøse praksiser, og peker selv på andre mer sannsynlige årsaker, som at innvandrere ofte har lavere utdanning, språklige utfordringer og at flere generasjoner bor under samme tak.

Strukturelle forskjeller, underliggende sykdommer og sosial ulikhet

I avisen *Berlingske* (Birk, 2020a) stilles spørsmålet den 04. mai 2020: «Er et koronautbrudd blant innvandrere et uttrykk for et kulturelt problem eller et strukturelt problem?». Overlege Thomas Benfield er blant kildene i saken, og han ønsker ikke å spekulere i verken kulturelle eller sosiale forhold, men insinuerer at en heller bør undersøke hvorvidt innvandrere er mer predisponert for underliggende sykdommer, som igjen fører til økt risiko:

»Jeg synes hellere, at man skal have afklaret, hvordan det ser ud med indvandreres sundhed og eventuelle kroniske sygdomme, for ellers forpasser man en chance for at rådgive mere præcist. Hvis vi fejlagtigt mener, at det skyldes sociale forhold eller kultur, ender vi med at stigmatisere en gruppe, der har de samme problemer som alle andre, men blot i højere grad,« siger Thomas Benfield. (Birk, 2020a, 4. mai).

Benfield sier også at spekulasjoner rundt hvorvidt kulturelle forhold bidrar til økt smitte, vil kunne føre til diskriminering. Overlege Morten Sodemann argumenterer på sin side i retning av at kulturelle forhold kan forklare *noe*:

»Man rykker måske sammen, hvis man er udsat for en fare. Man spiser måske en bestemt slags mad, og når man ser politiet og Sundhedsministeriet stå sammen på et pressemøde, kan det opfattes som en trussel, fordi man får tanker om det, man er flygtet fra. Der kan generelt være en frygt for myndighederne,« siger Morten Sodemann (Birk, 2020a, 4. mai).

En fersk studie som ble presentert i *Berlingske* den 15. juni understreker sosial ulikhet som drivende faktor i smittetrykket blant innvandrergupper. Studien belyser andre faktorer enn kulturelle som mulige årsaker til høye smittetall blant enkelte innvandrergupper.

Undersøkelsen viser at bilde antagelig er mer komplekst enn kun antagelsen om at innvandrergupper ikke følger myndighetenes råd:

»Efter at myndighederne kom med tallene, bredte der sig en teori om, at indvandrere ikke følger myndighedernes anbefalinger. Vi ved stadig ikke, om det er tilfældet, men undersøgelsen viser, at der er mange andre årsager til, at indvandrere er udsatte. Vi ved, at der globalt set er en overrepræsentation, og vi kan også se, at de er hårdere ramt på de kendte risikofaktorer,« siger [Rasmus Brygger]. (Birk, 2020b, 15. juni).

Studien skal ha lagt vekt på at det snarere er sosiale forhold og ulikheter som bidrar til økt smitte. På tross av denne studien, og dermed nye argumenter i debatten, ble det stadig spekulert i årsakene bak smitten. Dette preger debatten videre, og særlig relevant blir debatten om stigmatisering versus berøringsangst som jeg vil legge frem i neste avsnitt.

Stigmatisering og økt oppmerksomhet rundt kulturelle forskjeller

Stigmatisering og «utskamning» etter smitteutbrudd

I kjølvannet av det store smitteutbruddet blant somaliere i Aarhus i august, ble mediedebatten opphetet. En av de første nyhetssakene i etterkant omhandlet en barnehage som nektet å ta imot et av barna med somalisk bakgrunn på grunn av koronafrykt (Hvid, 2020b, 10. august). En av de somaliske mødrene var fortvilet over at kun de med somalisk bakgrunn ble bedt om å holde seg hjemme:

»Jeg var meget ked af det og tænkte hvorfor. Jeg fik at vide, at det kun var somaliere, der var sendt hjem. Jeg føler, at de sorterer folk – de synes, at det er somaliere, der har corona, og at andre har det godt,« lyder det fra den frustrerede mor, der bor i Toveshøj og læser på VUC. (Hvid, 2020b).

Flere hendelser der somaliere har blitt hetset under pandemien beskrives videre. For eksempel ble en ung gutt kalt «coronasomalier» av de andre barna på fotballtrening, og Nasro Waesame (2020) skriver i et innlegg at han mener det er et direkte resultat av at mediene offentliggjorde tallene på smittede og deres etnisitet. En annen forteller at folk på gaten gikk i store buer for å unngå henne da de passerte (Birk, 2020c). Mediedekningen etter utbruddet handler slik om at somalierne i Aarhus føler seg «utskammet» på en måte ingen andre hadde blitt gjennom pandemien, og de følte seg mobbet, generalisert og ble «kalt all verdens ting» (Hejlskov og

Elkorn, 2020; Nuur, 2020). I etterkant så ordføreren i Aarhus seg nødt til å gå ut med en advarsel om å tenke at utbruddet handler om etnisitet eller hudfarge:

»Den her virus kender ingen grænser. Den kender ikke etnicitet. Den er ligeglad med, hvor folk bor, og hvad de tror på,« (Hvid, 2020a).

En journalist i avisen Berlingske spurte somaliere på gaten om hva de selv trodde var årsaken til smitteutbruddet i deres miljø: Noen forklarer at smitten skyldes at nestekjærligheten tok litt overhånd eller at de er veldig sosiale. En av de spurte dansksomaliene avviser derimot tvert at det høye smittetrykket skyldes manglende målrettet informasjon på deres språk:

«Somaliere er gode til at informere hinanden om sygdommen og om, at man skal testes» (Birk, 2020c).

Statsminister Mette Frederiksen tok tak i smitteutbruddet blant dansk-somaliere på en pressekonferanse den 15. august. Der uttalte hun at «alle bliver nødt til at påtage sig ansvaret for at lytte efter, hvad myndighederne i Danmark siger. Informationerne er der og har været tilgængelige i månedsvis. Ingen i Danmark kan være i tvivl om, hvordan man skal forholde sig i forhold til covid-19» (Maach, 2020). Frederiksen kritiseres i etterkant for å ha «utskammet» bestemte befolkningsgrupper. Flere tar til orde for å forklare at også under kriser blir de mest sårbare hardest rammet, og det skal de ikke bli påført skam for (Ekstrabladet, 2020b, 17. August).

Berøringsangst og manglende etterlevelse av tiltak

En sentral del av mediedebatten handler om berøringsangst. Flere mener også at de opplever at innvandrere ikke etterlever myndighetenes tiltak i like stor grad som majoriteten i Danmark. Det er flere som derfor tar til orde i avisers debattspalter for å uttrykke denne meningen. Blant annet skriver Vermund den 11 august at «danskernes innsats ødelegges av folk som åpenbart ikke har noen respekt for det danske fellesskap» (Ertmann, 2020). Dansk Folkeparti-politiker, Liselott Blixt, kritiserte også regjeringen for å ikke ta tak i problemet med den store smitten blant minoriteter:

»Det er dybt bekymrende, at 70 procent af dem, der er smittede, har en anden oprindelse end dansk. Der bør man selvfølgelig vide, hvordan det er opstået. Er det, fordi man har en anden adfærd, er det, fordi man ikke forstår sproget, er det, fordi man har et arbejde, der gør, at man

er i særlig risiko? Det bør man vide, hvis man skal tage den her smittespredning alvorligt,« siger [Liselott Blixt]. [...] »Når man spørger, får vi ikke svar, så det virker som om, at der er berøringsangst, fordi det er mennesker, der er af anden etnisk karakter end dansk. Det er et kæmpestort problem. Er det, fordi de har gået og krammet og kysset hinanden, er det, fordi de ikke forstår, at der er en coronavirus, man skal passe på? Det, synes jeg faktisk, er meget vigtigt,« siger Liselott Blixt (Honore, 2020).

I debatten forelå det slik sterke beskyldninger rettet mot minoritetsgrupper, og hvordan de ikke bidro til å få ned smittetrykket på lik linje med den øvrige befolkningen. Vermund skriver noen måneder senere følgende på sin Facebook-profil: «Tænk, hvor frit og trygt vi kunne leve, hvis ikke vi havde haft muslimske parallelsamfund i Danmark» (Vermund, 2021, 27. februar).

Lederen i Berlingske, Collignon, skriver 5 mars 2021 «Lad os droppe fløjlshandskerne – samfundssind gælder også for indvandrere». Han går videre inn i tematikken som har preget mediedebatten, nemlig hva som er årsaken til smittetallene, og han understreker at den sannsynligvis har flere sammensatte årsaker. I tillegg spekuleres det i om det er en motkultur inne i bildet:

Er der også kultur på spil – eller ligefrem en modkultur? Det spørgsmål skal også stilles. For mange indvandrere har så lav tillid til myndighederne, at de helst holder sig på lang afstand af dem, og der er her nogle barrierer, som skal overvindes med kontant, opsøgende arbejde. (Collignon, 2021).

Collignon peker videre på at det siden juni 2020 har vært gode muligheter for å isolere seg på et hotell, i samarbeid med kommunen, dersom én i en storfamilie må isoleres, og det ikke er plass hjemme (Collignon, 2021). Han uttrykker videre en bekymring for manglende «samfundssind» blant minoriteter:

Vi må ikke give efter for den fristelse at behandle danskere med indvandrerbaggrund, som om de kun er ofre for uheldige omstændigheder, og derfor ikke har overskud eller »tid« til samfundssind, som Halima El Abassi, forkvinde for Rådet for Etniske Minoriteter, udtrykte det forleden. Samfundssind har vi alle en forpligtelse til at udvise under en epidemi, hvor den enkeltes handlinger kan udsætte andre for fare. (Collignon, 2021).

Pia Kjærsgaard er en annen som uttaler seg i debatten, og stiller seg på lik linje undrende over om smitten egentlig skyldes at de etniske gruppene i mindre grad følger myndighetenes råd, og at de kanskje i tillegg bevisst tar avstand fra rådene:

Kunne adfærden skyldes, at mange indvandrere vælger at se stort på myndigheternes anbefalinger? Kunne årsagen være, at mange indvandrere bevidst tager afstand fra ”danskernes” lovgivning? Eksemplerne på den asociale adfærd tårner sig op. Men hver gang emnet rammer mediernes, kommer der hændervridende og undskyldende forklaringer. Hver gang har de til fælles, at indvandlerne gøres til uskyldige ofre [...] Så længe smitten breder sig i ghettoerne, forbliver landet lukket – endda med flere borgerlige partiers velsignelse. Den forfejlede politik er frihed for et mindretal til at blæse på alle regner, mens samfundet er tynget af restriktioner. Smitten i ghettoerne forsinker genåbningen og koster dermed hver dag gigantiske summer. Ikke blot økonomisk, men også i form af mistrivsel og psykiske problemer hos mange. Der findes kun én betegnelse for opførslen: Den er både uforskammet og hensynsløs. (Kjærsgaard, 2021).

Socialdemokratiet-politiker, Lars Alsan Rasmussen, er også med på debatten på sin Facebook-profil. Her uttaler han at en må kunne snakke om dette problemet, men det krever at innvandrere ikke føler seg rammet fordi noen «har vanskeligheter med å vise samfunnsansvar», og slik sette seg i en offerposisjon. I tillegg, argumenterer Rasmussen, kreves det at etniske dansker ikke generaliserer og demoniserer de utenlandsfødte (Rasmussen, 2020, 10. august).

På tross av at debatten tilsynelatende er dominert av disse synspunktene, så vakte uttalelsene reaksjoner, blant annet hos Steffen Groth. Han mener det er fullstendig misvisende å legge vekt på at 70 prosent av de smittede var innvandrere, når dette kun gjaldt én uke, og ikke var representativt for hele pandemien (Groth, 2020, 12. august).

På tampen av april 2021 blir vaksineringsspørsmål også et tema i Danmarks mediedebatter. På den ene siden argumenteres det at det er danskenes egen vilje til å ofre deler av sine liv for å bekjempe pandemien som gjør at Danmark ikke har blitt verre rammet. Derfor burde myndighetene ikke foreslå en skjevfordeling av vaksiner, da dette kan gå negativt utover nettopp denne egenviljen fra den danske befolkningen og fellesskapsfølelsen som er essensiell for å ha kontroll på pandemien (Blixt, 2021). Henrik Dahl argumenterer derimot for å vaksinere de utsatte gruppene. Dahl forklarer det derimot ut fra at noen grupper av ikke-vestlige innvandrere er «til stor skade for lokalsamfunnet» og at en derfor bør vaksinere «vilt» i disse gruppene:

Så lad os hellere droppe de falske forklaringer om job i frontlinjen og små lejligheder og tage udgangspunkt i sandheden: Til stor skade for lokalsamfundene er der grupper af ikkevestlige indvandrere, der har bredt deres almindelige foragt for danske regler ud til også at omfatte en risikabel adfærd, når det gælder covid-19. Lad os vaccinere i vildskab netop der. Det vil – hvis man kan stole på Steinar Holden – give et bedre resultat end den strategi, vi forfølger nu (Dahl, 2021).

5 Sammenligning og oppsummering

Mediedebatten i Norge og Danmark rundt smitte blant noen minoritetsgrupper kan i utgangspunktet se ut til å være nokså lik på mange områder. Overordnet er det de samme temaene som tas opp, og flere av de samme argumentene brukes på begge sider av debatten. Debattene og diskusjonene er, etter alt å dømme, uløselig knyttet til underliggende spørsmål om integrering, fordommer og diskriminering.

Den norske mediedebatten dreide seg i all hovedsak om en generell uenighet om hva som er de utslagsgivende faktorene som forårsaker den høye smitten i noen innvandremiljøer. På den ene siden mener man at økt smitte skyldes faktorer en *ikke* kan gjøre noe med, bl.a. boforhold, sykdommer og utsatte yrker, noe som vil gjøre det meningsløst å be denne gruppen om å «skjerpe seg» med tanke på myndighetenes restriksjoner og retningslinjer. På den andre siden mener man at smitten i større grad skyldes at innvandregrupper av ulike grunner ikke overholder de gjeldende smittevernreglene, og at det dermed handler om faktorer en *kan* gjøre noe med. Dermed vil et «skjerp dere» fra myndighetene, i tillegg til målrettede tiltak og retningslinjer, kunne adressere og løse problemet. På begge sider av debatten finner en personer både innenfor og utenfor innvandremiljøene det dreier seg om.

Den offentlige mediedebatten i Danmark er i hovedsak også preget av å finne årsakene og forklaringene bak den høye smitten. Også her legges det vekt på utsatte yrker, trangboddhet, underliggende sykdommer, og språkutfordringer på den ene siden, og kulturforskjeller på den andre siden. Debatten i Danmark er tilsynelatende i enda større grad opptatt av å «legge skyld på» innvandrers kultur som årsak til smittespredning. Særlig sentralt i debatten er fokuset på enkelte gruppers manglende evne og/eller vilje til å etterleve koronarestriksjonene, og det spekuleres i større grad om det er slik at innvandregrupper bevisst tar avstand fra myndighetenes råd og retningslinjer. Den danske debatten knytter også koronasmitte blant innvandrere i noe større grad opp mot generell integrasjon (mislykket sådan) og manglende respekt for det danske samfunnet (Brik, 2020c), enn den norske debatten ser ut til å gjøre.

En interessant forskjell å merke seg, er at i Norge virket den mest dominerende, aksepterte og innledende «teorien» til økt smitte å være knyttet til forklaringer som springer ut fra sosioøkonomiske forskjeller. Dette snudde imidlertid da den tidligere nevnte FHI-rapporten (justert for sosioøkonomiske ulikheter) ble lansert og stadfestet at slike faktorer betydde mindre enn en gjerne hadde anslått. I Danmark derimot, var den dominerende teorien

i starten at smittetrykket blant minoriteter skyldes at de i mindre grad stolte på myndighetene og at de ikke fulgte retningslinjene. En fersk studie, publisert i Berlingske i juni 2020, belyste derimot andre årsaker, som trangboddhet og andre sosioøkonomiske faktorer, og førte til at debatten ble noe mer nyansert, og flere fra innvandremiljøene med mye smitte tok til orde for å fortelle om sine opplevelser av å bli diskriminert under pandemien.

I Danmark fokuseres det på «samfundssind» og hvorvidt smittetrykket skyldes om innvandrere er godt nok integrert i det danske samfunnet eller ikke. Dette har i mindre grad vært et fokus i Norge. Den norske regjeringen har overordnet hatt et enormt fokus på «dugnad» under hele perioden, men dette ser ikke ut til å være i noe spesielt fokus i forbindelse med smitte blant innvandrergrupper, ei heller i hvilken grad alle aspektene innenfor dugnadsbegrepet forsås og oppfattes av ulike innvandrergrupper. Likefult observerte man i Norge at dugnadsarbeidet fungerte godt innad det somaliske miljøet i starten av pandemien.

Som nevnt innledningsvis har debatten i både Norge og Danmark i hovedsak dreid seg om forklaringsfaktorer på smitten, samt. spørsmål om diskriminering. Debatten har tilsynelatende ikke hatt en klar og entydig utvikling i den ene eller den andre retningen i noen av landene, men den har derimot fått oppblomstringer i mediene på bakgrunn av nye rapporter og belyste smitteutbrudd innad i enkelte innvandremiljøer. Flere av de samme argumentasjonene brukes tilsynelatende gjennom hele perioden, og på begge sider av debatten.

6 Litteraturliste/Avismateriale:

- Abdullahi, A., Michelet, M., Mohamud, S., Prestø, M., Idriss, J., Shirazi, I.S., Lundblad, H. og Benonisen, I. H. (2020). «25 under 25»: Smittetallene er ikke minoritetenes feil, *VG*, debatt, 16 desember. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/meninger/i/WOm54a/25-under-25-smittetallene-er-ikke-minoritetenes-feil> (Hentet 20.04.2021).
- Abdulle, A. (2020). Kjære norsk-somaliere, vi kan ikke leve som vanlig nå, *BT*, mening, 27. mars. Tilgjengelig fra: <https://www.bt.no/btmener/debatt/i/rAjAol/kjaere-norsk-somaliere-vi-kan-ikke-leve-som-vanlig-naa> (Hentet 22.04.2021).
- Aftenposten (2020). Aftenposten mener: Heldigvis har ikke Frp ansvar for håndteringen av koronautbruddet, *Aftenposten*, leder, 14. november. Tilgjengelig fra: <https://www.aftenposten.no/meninger/leder/i/Epw4EA/aftenposten-mener-heldigvis-har-ikke-frp-ansvar-for-haandteringen-av-k> (Hentet 04.05.21).
- Aldrin, M. (2021). Smitte blant pakistanere: Jeg stusser over resultatet i Folkehelseinstituttets rapport, *Aftenposten*, debatt, 26 april. Tilgjengelig fra: <https://www.aftenposten.no/meninger/debatt/i/JJe5pm/smitte-blant-pakistanere-jeg-stusser-over-resultatet-i-folkehelseinst> (Hentet 28.04.2021).
- Ali, M. (2020). Ikke gi korona et etnisk ansikt, *BT*, mening, 03. april. Tilgjengelig fra: <https://www.bt.no/btmener/debatt/i/b5vk7B/ikke-gi-korona-et-etnisk-ansikt> (Hentet 22.04.2021).
- Aminali, A. (2020). Coronavirus er flyttet ind i ghettoen - lad os se den etniske fordeling af smittede og døde, *Berlingske*, kommentar, 26. april. Tilgjengelig fra: <https://www.berlingske.dk/kommentatorer/coronavirus-er-flyttet-ind-i-ghettoen-lad-os-se-den-etniske> (Hentet 28.05.21).
- Andreassen, T. A. Og Neegaard, D. P. (2021). De verst rammede har fått vaksinert færrest, *Aftenposten*, 4. mai. Tilgjengelig fra: <https://www.aftenposten.no/norge/i/Ga9omq/de-verst-rammede-har-faatt-vaksinert-faerrest> (Hentet 14.06.21).
- Arnesen, T. M., Indseth, T. og Stoltenberg, C. (2021). FHI: – Kan stigmatisering bidra til mer av smitte?, *VG*, debatt, 11. mars. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/meninger/i/eKqopK/fhi-kan-stigmatisering-bidra-til-mer-av-smitte> (Hentet, 10.06.21).
- Bakken, H. B. (2020). En saklig debatt om smitte blant innvandrere. Før Helgheim krasjet den, *Drammens Tidende*, leder, 14. november. Tilgjengelig fra: <https://www.dt.no/en-saklig-debatt-om-smitte-blant-innvandrere-for-helgheim-krasjet-den/o/5-57-1547533> (Hentet 28.04.2021).
- Birk, C. (2020a). Læger går ind i betændt coronadebat: »Jeg husker en enkelt person med somalisk baggrund«, *Berlingske*, 04. mai. Tilgjengelig fra: <https://www.berlingske.dk/danmark/laeger-gaar-ind-i-betaendt-coronadebat-jeg-husker-en-enkelt-person-med> (Hentet 03.06.21).
- Birk, C. (2020b). Ny undersøgelse borer sig igennem betændt debat om etnisk coronasmitte: Derfor bliver flere indvandrere ramt, *Berlingske*, 15. juni. Tilgjengelig fra: <https://www.berlingske.dk/danmark/ny-undersoegelse-borer-sig-igennem-betaendt-debat-om-etnisk-coronasmitte> (Hentet 03.06.21).

- Birk, C. (2020c). Nu giver somalierne deres bud på smittestigningen: »Der har næstekærligheden nok fyldt lidt mere end corona«, *Berlingske*, 11 august. Tilgjengelig fra: <https://www.berlingske.dk/danmark/nu-giver-somalierne-deres-bud-paa-smittestigningen-der-har> (Hentet 20.06.21).
- Blixt, L. (2021). Den danske strategi virker og er retfærdig, *Berlingske*, kommentar, 24. april. Tilgjengelig fra: <https://www.berlingske.dk/kommentarer/den-danske-strategi-virker-og-er-retfaerdig> (Hentet 24.06.21).
- Boddum, D. I., Aagaard, J., Sørensen, T. K., Fredsted, R. og Ellegaard, C. (2021). Indvandrere og efterkommere med ikkevestlig baggrund er overrepræsenterede blandt corona-smittede, *Jyllandsposten*, 03. mars. Tilgjengelig fra: <https://jyllands-posten.dk/indland/ECE12800831/indvandrere-og-efterkommere-med-ikkevestlig-baggrund-er-overrepraesenterede-blandt-coronasmittede/> (Hentet 03.06.21).
- Bratberg, U. (2020). Loveleen Brenna: – Minoritetene sviktes i krisen, *Vårt Land*, 30.mars. Tilgjengelig fra: <https://www.vl.no/nyheter/2020/03/30/loveleen-brenna-minoritetene-sviktes-i-krisen/> (Hentet 22.04.2021).
- Dagsavisen (2020). Organisasjon mener FHI-tall bidrar til diskriminering, *Dagsavisen*, 15. mai. Tilgjengelig fra: <https://www.dagsavisen.no/nyheter/innenriks/2020/05/15/organisasjon-mener-fhi-tall-bidrar-til-diskriminering/> (Hentet 20.04.2021).
- Dahl, H. (2021). Lad os vaccinere i vildskab netop her – i de indvandrersområder, hvor der er mest smitte, *Berlingske*, kommentar, 24. april. Tilgjengelig fra: <https://www.berlingske.dk/kommentarer/henrik-dahl-lad-os-vaccinere-i-vildskab-netop-her-i-de> (Hentet 28.06.21).
- Egedius, T., Drommerud, T., Skogstrøm, L., Johansen, R. V. og Riaz, W. (2020). Raymond Johansen: – Mange av de smittede i Oslo har innvandrerbakgrunn, *Aftenposten*, 01. april. Tilgjengelig fra: <https://www.aftenposten.no/oslo/i/wPG8zo/raymond-johansen-mange-av-de-smittede-i-oslo-har-innvandrerbakgrunn> (Hentet 20.04.2021).
- Ekstrabladet (2020a). Tesfaye vil have tal på coronasmitte blandt indvandrere, *Ekstrabladet*, 23. april. Tilgjengelig fra: <https://ekstrabladet.dk/nyheder/politik/tesfaye-vil-have-tal-paa-coronasmitte-blandt-indvandrere/8099386> (Hentet 29.04.2021).
- Ekstrabladet (2020b). Kritiserer Mette Frederiksen, *Ekstrabladet*, 17. august. Tilgjengelig fra: <https://ekstrabladet.dk/nyheder/politik/danskpoltik/kritiserer-mette-frederiksen/8251031> (Hentet 22.06.21).
- Ertmann, B. (2020). »Fuldstændig vanvittigt«: Politikere undrer sig over markant overvægt af coronasmitte blandt etniske minoriteter, *Jyllandsposten*, 11. august. Tilgjengelig fra: <https://jyllands-posten.dk/politik/ECE12333032/fuldstaendig-vanvittigt-politikere-undrer-sig-over-markant-overvaegt-af-coronasmitte-blandt-etniske-minoriteter/> (Hentet 14.06.21).
- Farahmand, M. (2021). Når viljen til å etterleve tiltakene mangler, *Nettavisen*, meninger, 26 mars. Tilgjengelig fra: <https://www.nettavisen.no/norsk-debatt/nar-viljen-til-a-etterleve-tiltakene-mangler/o/5-95-206591> (Hentet 29.04.2021).
- Folkehelseinstituttet (2020). *Ukerapport (forenklet) – uke 28*. Oslo: Folkehelseinstituttet.
- Folkehelseinstituttet (2021a). *Ukerapport – uke 14*. Oslo: Folkehelseinstituttet.

- Folkehelseinstituttet (2021b). *Covid-19 blant personer født utenfor Norge, justert for yrke, trangboddhet, medisinsk risikogruppe, utdanning og inntekt*. ISBN: 978-82-8406-190-0. Oslo: Folkehelseinstituttet.
- Groth, S. (2020). Aslan, Kjærsgaard og Vermunds falske sang om coronavirus og indvandring, *Pov. International*, 12. august. Tilgjengelig fra: <https://pov.international/aslan-kjaersgaard-og-vermunds-falske-sang/> (Hentet 07.06.21).
- Hagen, C. I. (2021). Smitten blant innvandrere er skyhøy. Vi må finne årsaken, *Aftenposten*, debatt, 10. mars. Tilgjengelig fra: <https://www.aftenposten.no/meninger/debatt/i/7KRGqK/smitten-blant-innvandrere-er-skyhoey-vi-maa-finne-aarsaken> (Hentet 05.05.21).
- Haugan, B. (2021). Moren døde av corona: Abid Raja ber innvandrere vaksinere seg og ikke reise utenlands, *VG*, 25. april. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/mBlrbL/moren-doede-av-corona-abid-rajaber-innvandrere-vaksinere-seg-og-ikke-reise-utenlands> (Hentet 14.06.21).
- Hejlskov, H. Og Elkorn, C. (2020). Corona og somali er smeltet sammen i politisk debat: »Det nytter ikke, at politikerne leger bussemænd«, *Berlingske*, 13. august. Tilgjengelig fra: <https://www.berlingske.dk/samfund/corona-og-somali-er-smeltet-sammen-i-politisk-debat-det-nytter-ikke-at> (Hentet 20.06.21).
- Helgheim, J. (2020). Å si at alle skal bidra i dugnaden på like vilkår er ikke hets, *Dagens Næringsliv*, innlegg, 19. november. Tilgjengelig fra: <https://www.dn.no/innlegg/politikk/koronaviruset/koronadebatt/innlegg-a-si-at-alle-skal-bidra-i-dugnaden-pa-like-vilkar-er-ikke-hets/2-1-915380> (Hentet 20.06.21).
- Helgheim, J. (2021). Når forskere og fagfolk ønsker seg mer politisk korrekte svar, *Aftenposten*, mening, 25. april. Tilgjengelig fra: https://www.aftenposten.no/meninger/debatt/i/Ga9XOm/naar-forskere-og-fagfolk-oensker-seg-mer-politisk-korrekte-svar?fbclid=IwAR1TLxZ_EyGU3f4YR4AY18dviSz3t7ObdVQdMFjFV9bhhRkj_7xvR0DnC9o (Hentet 05.05.21).
- Holte, E. A. (2020). Flerkulturelle i frontlinjen mot korona, *Utrop*, 05. april. Tilgjengelig fra: <https://www.utrop.no/nyheter/nytt/212741/> (Hentet 05.05.21).
- Honore, D. R. (2020). DF-profil om høy smitte blandt indvandrere: »Det virker, som om der er berøringsangst«, *Berlingske*, 11. august. Tilgjengelig fra: <https://www.berlingske.dk/samfund/df-profil-om-hoej-smitte-blandt-indvandrere-det-virker-som-om-der-er> (Hentet 09.06.21).
- Hvid, J. (2020a). Ny coronamelding fra borgmester glæder somaliere, *Jyllandsposten*, 6. august. Tilgjengelig fra: <https://jyllands-posten.dk/jpaarhus/ECE12325118/ny-coronamelding-fra-borgmester-glaeder-somaliere/> (Hentet 04.06.21).
- Hvid, J. (2020b). Vuggestue bad somalisk kvinde om at holde datter hjemme på grund af coronafrygt, *Jyllandsposten*, 10. august. Tilgjengelig fra: <https://jyllands-posten.dk/jpaarhus/ECE12331610/vuggestue-bad-somalisk-kvinde-om-at-holde-datter-hjemme-paa-grund-af-coronafrygt/> (Hentet 09.06.21).

- Ibrahim, A. (2020). Koronasmitte på somalisk, *Vårt land*, verdidebatt, 14. april. Tilgjengelig fra: <https://www.vl.no/meninger/verdidebatt/2020/04/14/koronasmitte-pa-somalisk/> (Hentet 03.05.2021).
- IMDi (2020). *Forslag til tiltak for å redusere Covid-19-smitte blant innvandrere*. Rapport, 4. desember, Oslo. <https://www.imdi.no/globalassets/dokumenter/ekspertgruppe-rapport--forslag-til-tiltak-for-a-redusere-covid-19-smitte-blant-innvandrere.pdf>
- Ishaq, I., Aukrust, P., Diaz, E., Solbakk, J. H., Østby, L., Bjertness, E., Tyssvang, M. og Pedersen, R. (2021). Hvorfor er koronasmitten så høy blant minoriteter? Vi trenger grundige analyser., *Aftenposten*, kronikk, 19. april. Tilgjengelig fra: <https://www.aftenposten.no/meninger/kronikk/i/9Owo1W/hvorfor-er-koronasmitte-saa-hoey-blant-minoriteter-vi-trenger-grundige> (Hentet 04.06.21).
- Ishøy, S. K. (2020a). Indvandrere med coronavirus fylder hospital: Nu kræver overlæger klar besked, *B.T.*, 22. april. Tilgjengelig fra: <https://www.bt.dk/samfund/indvandrere-med-coronavirus-fylder-hospital-nu-kraver-overlaeger-klar-besked> (Hentet 07.06.21).
- Ishøy, S. K. (2020b). Ali frygter tikkende coronabombe: 'De har ikke forstået alvoren', *B.T.*, 28. april. Tilgjengelig fra: <https://www.bt.dk/samfund/ali-frygter-tikkende-coronabombe-de-har-ikke-forstaaet-alvoren> (Hentet 07.06.21).
- Jensen, M. (2020). Er Sveriges vej den rigtige – eller skyldes den, at det er det eneste, Sverige kan gøre for at undgå etnisk og socialt kaos?, *Jyllandsposten*, 26. mars. Tilgjengelig fra: <https://jyllands-posten.dk/debat/blogs/mortenjensen/ECE12040577/er-sveriges-vej-den-rigtige-eller-skyldes-den-at-det-er-det-eneste-sverige-kan-goere-for-at-undgaa-etnisk-og-socialt-kaos/> (Hentet 25.05.21).
- Jensen, I. (2020). Slik skal Helsedirektoratet nå fram på Grønland, *TV2*, 21. mars. Tilgjengelig fra: <https://www.tv2.no/a/11316792/> (Hentet 29.04.2021).
- Jensen, S. og Helgheim, J. (2020). Ernas berøringsangst, *NRK*, kronikk, 13. november. Tilgjengelig fra: <https://www.nrk.no/ytring/ernas-beroringsangst-1.15242049> (Hentet 28.04.2021).
- Jensen, I. og Joner, S. (2021). – Koronatiltak for «Ola Nordmann» treffer ikke innvandrere, *TV2*, 16. mars. Tilgjengelig fra: <https://www.tv2.no/a/13885015/> (Hentet 10.06.21).
- Johansen, P. A. og Egedius, T. (2020). Kraftig økning i koronasmitte blant innvandrere i Norge, *Aftenposten*, 12. april. Tilgjengelig fra: https://www.aftenposten.no/norge/i/b5vJE3/kraftig-oekning-i-koronasmitte-blant-innvandrere-i-norge?spid_rel=2 (Hentet, 22.04.2021).
- Johansen, P. A., Murray, S. M., Kristiansen, A. A. og Olsen, T. (2021). Nye tall om pandemien i Oslo: Mer enn seks av ti pasienter har innvandrerbakgrunn, *Aftenposten*, 26 april. Tilgjengelig fra: <https://www.aftenposten.no/oslo/i/wez5wL/nye-tall-om-pandemien-i-oslo-mer-enn-seks-av-ti-pasienter-har-innvand> (Hentet 28.04.2021).
- Kahrs, C. (2020). – Saker om smitte blant somaliere fører til fordommer, *Klar Tale*, 8. april. Tilgjengelig fra: <https://www.klartale.no/norge/saker-om-smitte-blant-somaliere-forer-til-fordommer-1.1696245> (Hentet 21.04.2021).
- Kjærsgaard, P. (2021). Indvandrere truer genåbningen, *Jyllandsposten*, debatt, 12. mars. Tilgjengelig fra: <https://jyllands->

- posten.dk/debat/blogs/piakjaersgaard/ECE12830501/indvandrere-truer-genaabningen/
(Hentet 10.06.21).
- Kolseth, H. I. M., Yusuf, K. og Strand, T. (2020). Abdi Said (SV) om koronasmitte blant norsk-somaliarar: – Eg synest det er trist, *NRK*, 1. april. Tilgjengelig fra: https://www.nrk.no/norge/smittevernoverlege-i-oslo_-_meir-ny-smitte-i-bydelar-med-mange-innvandrarar-1.14968771 (Hentet 22.02.2021).
- Lilleås, T. S. (2021). Fahad Qureshi med klar beskjed til muslimer: - Dette må vi unngå, *Nettavisen*, 13. april. Tilgjengelig fra: <https://www.nettavisen.no/nyheter/fahad-qureshi-med-klar-beskjed-til-muslimer-dette-ma-vi-unnga/s/12-95-3424113776> (Hentet 10.05.21).
- Lindberg, K. (2020). Danske muslimer kalder coronavirus Allahs straf til de vantro, *Berlingske*, 13. mars. Tilgjengelig fra: <https://www.berlingske.dk/aok/danske-muslimer-kalder-coronavirus-allahs-straf-til-de-vantro?token=698be199a4df46828e60a597eb5a131f.1622183813406&tracked&user=698be199a4df46828e60a597eb5a131f&product=> (Hentet 28.05.21).
- Lode, S. C. (2020). Solberg vil ha slutt på smittehets mot innvandrere, *VG*, 15 november. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/i/x344PQ/solberg-vil-ha-slutt-paa-smittehets-mot-innvandrerer> (Hentet 28.04.2021).
- Lysbakken, A. (2020). 13. november 2020. *Twitter*. Tilgjengelig fra: <https://twitter.com/audunlysbakken/status/1327300137178304512> (Hentet 20.04.2021).
- Maach, M. L. (2020). Statsministeren: Der er ganske enkelt for mange smittede med ikke-vestlig baggrund, *DR*, 15. august. Tilgjengelig fra: <https://www.dr.dk/nyheder/indland/statsministeren-der-er-ganske-enkelt-mange-smittede-med-ikke-vestlig-baggrund> (Hentet 22.06.21).
- Majid, S. (2020). Fargeskille i pandemien, *VG*, kommentar, 17. juli. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/meninger/i/GGo1WV/fargeskille-i-pandemien> (Hentet 03.06.21).
- Majid, S. (2021a). Den klassesdelte pandemien, *VG*, kommentar, 10. februar. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/meninger/i/Xgv7on/den-klassesdelte-pandemien> (Hentet 11.06.21).
- Majid, S. (2021b). Storfamilier lengre frem i vaksinekøen?, *VG*, kommentar, 11. februar. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/meninger/i/vAw13p/storfamilier-lenger-frem-i-vaksinekoeen> (Hentet 14.06.21).
- Mathur, R., m.fl. (2021). Ethnic differences in SARS-CoV-2 infection and COVID-19-related hospitalisation, intensive care unit admission, and death in 17 million adults in England: an observational cohort study using the OpenSAFELY platform, *The Lancet*, 397(10286), s. 1711-1724. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(21\)00634-6](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(21)00634-6)
- Mchangama, J. (2020). Pernille Vermund hamrer løs med udokumenterede coronaanklager – men sandheden er mere nuanceret, *Berlingske*, kommentar, 28. april. Tilgjengelig fra: <https://www.berlingske.dk/kommentatorer/pernille-vermund-hamrer-loes-med-udokumenterede-coronaanklager-men> (Hentet 28.05.21).

- Norman, B. (2020). Nei, innvandrere har ikke skylda, Frp, *Dagsavisen Ung*, debatt, 11. november. Tilgjengelig fra: <https://www.dagsavisen.no/debatt/ung/2020/11/16/nei-innvandrere-har-ikke-skylda-frp/> (Hentet 04.05.21).
- Nuur, A. (2020). Formand for somalisk råd i Aarhus efter corona-udbrud: Vi bliver kaldt alverdens ting, *Berlingske*, kommentar, 12. august. Tilgjengelig fra: <https://www.berlingske.dk/kommentatorer/formand-for-somalisk-raad-i-aarhus-efter-corona-udbrud-vi-bliver> (Hentet 21.06.21).
- Omvik, O. R., C. H. og Helljesen, V. (2021). Raja: Bør vurdere om innvandrere skal rykke fram i vaksinekøen, *NRK*, 9. mai. Tilgjengelig fra: <https://www.nrk.no/norge/raja-bor-vurdere-om-innvandrere-skal-rykke-fram-i-vaksinekoen-1.15489392> (Hentet 21.04.21).
- Ording, O. (2020). Har kartlagt mulige smitteårsaker: – Noen opplever et press på å delta i bryllup og fredagsbønn, *VG*, 08. desember. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/LnojPV/har-kartlagt-mulige-smittearsaker-noen-opplever-et-press-paa-aa-delta-i-bryllup-og-fredagsboenn> (Hentet 04.06.21).
- Ording, O. og Mikalsen, H. (2021). I denne storfamilien har alle hatt corona: – Når én får det, får alle det, *NRK*, 18. mars. Tilgjengelig fra: <https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/IE9xKk/i-denne-storfamilien-har-alle-hatt-corona-naar-en-faar-det-faar-alle-det> (Hentet 16.06.21).
- Qureshi, F. (2021). La oss dempe smitten under ramadan, *Utrop*, ytring, 24. april. Tilgjengelig fra: <https://www.utrop.no/plenum/ytringer/256086/> (Hentet 10.05.21).
- Randhawa, R. (2020). Läkareförening larmar: Flera svensksomalier bland coronadödsfall i Stockholmsområdet, *SVT*, 24. mars. Tilgjengelig fra: <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/lakarforening-larmar-over-halften-av-de-doda-ar-svensksomalier> (Hentet 27.04.2021).
- Rashidi, K. (2020). Koronaviruset: Fra høyfjell til høyblokker, *Aftenposten*, 06. april. Tilgjengelig fra: <https://www.aftenposten.no/meninger/debatt/i/kJrmW9/koronaviruset-fra-hoeyfjell-til-hoeyblokker-kaveh-rashidi> (Hentet 05.05.21).
- Rashidi, K. (2021). Er pandemien innvandrernes skyld, Carl I. Hagen?, *Aftenposten*, debatt, 06. mars. Tilgjengelig fra: <https://www.aftenposten.no/meninger/debatt/i/KyWbKy/er-pandemien-innvandrernes-skyld-carl-i-hagen> (Hentet 05.05.21).
- Ravnborg, J. (2020). Kronik: Rammer coronavirusen især indvandrere og fattige?, *Sundhet*, 21. april. Tilgjengelig fra: <https://www.altinget.dk/sundhed/artikel/kronik-rammer-coronavirusen-isaer-indvandrere-og-fattige> (Hentet 21.06.21).
- Regjeringen (2020). *Setter i gang strakstiltak for å få ned smitten blant innvandrere*. Tilgjengelig fra: <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/ny-sisetter-i-gang-strakstiltak-for-a-fa-ned-smitten-blant-innvandrere/id2790508/> (Hentet 21.04.2021).
- Rizvi, N. og Gharakhani, B. (2020). Det er dessverre altfor mange i minoritetsmiljøene som ikke tester seg. Hva er årsaken?, *Drammens Tidende*, meninger, 12. november. Tilgjengelig fra: <https://www.dt.no/det-er-dessverre-altfor-mange-i-minoritetsmiljoene-som-ikke-tester-seg-hva-er-arsaken/o/5-57-1545266> (Hentet 28.04.2021).

- Romano, S. m.fl. (2021). Trends in Racial and Ethnic Disparities in COVID-19 Hospitalizations, by Region — United States, March–December 2020, *Centers for Disease Control and Prevention*. <http://dx.doi.org/10.15585/mmwr.mm7015e2>
- Røed-Johansen, D. og Jensen, M. L. (2020). Smitten blant innvandrere vekker uro: – Mange kommer fra land der myndighetene ikke er din venn, men fienden, *Aftenposten*, 11. november. Tilgjengelig fra: <https://www.aftenposten.no/norge/i/AllK9n/smitten-blant-innvandrere-vekker-uro-mange-kommer-fra-land-der-mynd> (Hentet 22.04.2021).
- Statens Serum Institut (2020a). Borgere med ikkevestlig baggrund udgør 9% af Danmarks befolkning men 18% af de COVID-19 smittede, *SSI*, 7. mai. Tilgjengelig fra: <https://www.ssi.dk/aktuelt/nyheder/2020/borgere-med-ikkevestlig-baggrund-udgor-9-af-danmarks-befolkning-men-18-af-de-covid-19-smittede> (Hentet 28.05.21).
- Statens Serum Institut (2020b). COVID-19 og herkomst – opdateret fokusrapport, *SSI*. Tilgjengelig fra: <https://files.ssi.dk/COVID19-og-herkomst-oktober-2020> (Hentet 28.05.21).
- Stokke, O. og Johansen, P. A. (2020). Amjad Munir (58) fikk korona: – Det er så tabubelagt å bli smittet. Derfor tester ikke folk seg, selv om de har symptomer, *Aftenposten*, 2. Desember. Tilgjengelig fra: <https://www.aftenposten.no/norge/i/R95dPW/amjad-munir-58-fikk-korona-det-er-saa-tabubelagt-aa-bli-smittet-de> (Hentet, 05.05.2021).
- Strand, T. (2020). 91 norsksomaliere var innlagt for korona – nå er smitten nesten null, *NRK*, 18. juni. Tilgjengelig fra: https://www.nrk.no/norge/91-norsksomaliere-var-innlagt-for-korona-_na-er-smitten-nesten-null-1.15057449 (Hentet 22.04.2021).
- Strand, T. (2021). FHI: Trangboddhet forklarer ikke høy smitte blant innvandrere, *NRK*, 15. april. Tilgjengelig fra: https://www.nrk.no/norge/fhi_-trangboddhet-forklarer-ikke-hoy-smitte-blant-innvandrere-1.15457238 (Hentet 20.04.2021).
- Søegaard, E. G. I. og Kan, Z. (2021). Koronasmitte i Oslos bydeler, *Den norske legeforening*.
- Vermund, P. (2020). Læg Allah på hylden og lyt til videnskaben, *Ekstrabladet*, 23. april. Tilgjengelig fra: <https://ekstrabladet.dk/opinionen/pernillevermund/laeg-allah-paa-hylden-og-lyt-til-videnskaben/8098624> (Hentet 29.04.20).
- Vermund, P. (2021). *Facebook*, 27. februar. Tilgjengelig fra: <https://www.facebook.com/PernilleVermundNB/posts/443063270479171> (Hentet 14.06.21).
- Warsame, F., Sheikh-Mohamed, A. B. og Siciid Farah, K. (2020). – Det offentliges informasjon om korona var ikke godt nok tilpasset ulike språkgrupper, *Vårt Oslo*, 02. april. Tilgjengelig fra: <https://vartoslo.no/ayan-bashir-sheikh-mohammed-faisa-warsame-folkehelseinstituttet/det-offentliges-informasjon-om-korona-var-ikke-godt-nok-tilpasset-ulike-sprakgrupper/226508> (Hentet 26.04.2021).
- Waesame, N. (2020). Medier og myndigheter bør ikke udstille det somaliske mindretal midt i en global pandemi, *Information*, leserinnlegg, 11. august. Tilgjengelig fra: <https://www.information.dk/debat/2020/08/medier-myndigheder-boer-udstille-somaliske-mindretal-midt-global-pandemi> (Hentet 10.06.21).
- Yusuf, K. og Strand, T. (2020). «Bydelsmødre» banker på dører for å informere om korona, *NRK*, 29. mars. Tilgjengelig fra: https://www.nrk.no/norge/_bydelsmodre_-banker-pa-dorer-for-a-informere-om-korona-1.14964040 (Hentet 28.04.2021).